

κορίτσι γιὰ 'ς σὸν ἄδην γιὰ 'ς σὸν ἄντρα (ἡ ἡλικιωθεῖσα κόρη ἢ πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς κοινωνικὰς συνθήκας ὑπανδρευομένη ἢ ἐν ἐναντία περιπτώσει προτιμότερον ν' ἀποθάνῃ) Ἰνέπ. || Γνωμ. Ὁ ἄδης ἔχει μπατίκια, ἀμ' ἐβγατίκια δὲν ἔχει Κάρπ. || Ἄσμ.

Ἦ χριστιανές μου, κλάψετε τὸ ἰδικό μου χάλι,
ποῦ βάζω τὸν μονάκριβον 'ς τὸν μαυρισμένον ἄδην
Νίσουρ.

Γιὰ μὴνυσέ μου, μάθια μου, πῶς σοῦ φανήκ' ὁ Νάδης
Θήρ. 2) Τόπος κολάσεως τῶν πονηρῶν, κόλασις Ζάκ.
Καππ. Πόντ. (Οἶν. Χαλδ.) κ. ἀ. : Γνωμ. Ἀχαριστία 'ς σὸν
ἄδην κράζ' καὶ πάει (ἡ ἀχαριστία κράζουσα πηγαίνει εἰς
τὸν ἄδην, ἦτοι ὁ ἀχάριστος θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κόλασιν)
Χαλδ. Συνεκδ. ἐπὶ σκοτεινοῦ τόπου Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ.
Λευκ. Παξ. : Ἐδῶ μέσα εἶναι ἄδης (σκότος μέγα) Κεφαλλ.
|| Φρ. ἄδης 'ς τὸν ἄδην (ἐπὶ σκότους ψηλαφητοῦ, οἶον :
ἐδῶ μέσα εἶναι ἄδης 'ς τὸν ἄδην !) Παξ.

ἀδηφαγία ἡ, Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀδηφαγία.

Πολυφαγία, λαιμαργία.

ἀδηφάγος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.) κ. ἀ. ἀδηφάος Κύθν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδηφάγος.

Πολυφάγος, ἄπληστος, ἀκόρεστος ἔνθ' ἀν. : Ἀμαν κι
ἀδηφάγος εἶσαι ! (ἄμαν = πόσον) Κερασ. || Παροιμ. φρ.
ἄδης ἀδηφάος (ἐπὶ ἀπλήστου καὶ ἀκορέστου) Κύθν.

-**ἀδι** παραγωγική κατάλ. κοιν. καὶ Τσακων. -**αἰδι**
Τσακων. -**ἀδ'** βόρ. ἰδιώμ. -**αἰ** Κάλυμν. κ. ἀ.

Ἐκ τῆς μεταγν. καὶ μεσν. ὑποκορ. καταλ. -**ἀδιον**
ἀπολεσθείσης ὁμως τῆς ὑποκοριστικῆς αὐτῆς σημασίας
ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ, οἶον : ἐλάδιον - λάδι, λιβάδιον
- λιβάδι, πηγάδιον - πηγάδι, σημάδιον - σημάδι,
ὑφάδιον - ὑφάδι κττ.

Ἐκ τούτων ἐπεξετάθη ἡ κατάλ. -**ἀδι** καὶ ἐπὶ ἄλλων
οὐσ. παραγομένων συνήθως ἐξ ἐπιθ., οἶον : ἄσπρος - ἄσπράδι,
γλυκός - γλυκάδι, ἔρημος - ρημάδι, κίτρινος - κιτρινάδι, κόκκινος
- κοκκινάδι, μαῦρος - μαυράδι κτλ.

ἀδιάβαλος ἐπίθ. Πελοπν. (Λακων.) ἀδιάβατος
Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. διαβαλτός < δια-
βάλλω.

1) Ὁ μὴ διαπεραιωθείς, ὁ μὴ φθάσας εἰς μέρος τι :
Εἶναι ἀδιάβατος ἀκόμη 'ς τὸ χωριό. Ἀντίθ. διαβαλμένος
(ιδ. διαβάλλω). 2) Ἰσχυρογνώμων : Ὁ τῇ γνώμῃ
ἀδιάβατος εἶναι αὐτός. Μὴ μιᾶς 'ς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, εἶν'
ἀδιάβατος.

ἀδιβαλτοσύνη ἡ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδιάβαλτος.

Ἰσχυρογνωμοσύνη : Αὐτὸς ἔχει ἀδιβαλτοσύνη, ἄφησέ τον.

ἀδιάβαστος ἐπίθ. κοιν. ἀδέβαστος Πόντ. (Κερασ.
Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. διαβαστός < δια-
βάζω.

Α) Παθ. 1) Ὁ μὴ διαβιβαζόμενος, ἀδιαβίβαστος,
ἐπὶ νομισμάτων, τὰ ὅποια δὲν περνοῦν, δὲν ἰσχύουν Πόντ.
(Χαλδ.) : Ἡ λίρα ἀδέβαστον ἔν'. || Φρ. Ἀδέβαστον παρὰν (ἐπὶ
ἀνθρώπου οὐδαμοῦ γινομένου δεκτοῦ). 2) Ἐκεῖνος τὸν

ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ διαβῇ, νὰ περάσῃ, ἀδιάβατος,
ἀπέραστος (α) Ἐπὶ τόπου ἐν γένει Ἦπ. Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.) : Ποτάμ' ἀδέβαστον Χαλδ. Δρόμος ἀδέβαστος Τραπ.
Συνών. ἀδιάβατος 1 (α). (β) Ἐπὶ χρόνου Ἦπ. : Ζωὴ
ἀδιάβαστη. Πβ. μεταγν. «διαβιβάσειν τὴν ἡμέραν, τὸν
χειμῶνα». Συνών. ἀδιάβατος 1 (β). 3) Ὁ μὴ δυνά-
μενος νὰ διαβιβασθῇ, νὰ διαπερασθῇ διὰ τινος Παξ. : Αὐτὸ
τὸ ἔρ' μοι τὸ ψωμί εἶναι ἀδιάβαστο (δὲν δύναται νὰ περασθῇ
ἀπὸ τὸν φάρυγγα). 4) Ὁ μὴ ἐκπλυθεὶς δι' ἀφθόνου
ὑδατος, ἐπὶ ἐνδυμάτων, τὰ ὅποια μετὰ τὴν ἐν θερμῷ
ὑδατι πλύσιν δὲν ἐπλύθησαν διὰ ψυχροῦ ὑδατος Ἦπ. :
Τὰ ροῦχα τὰ ἔχω ἀκόμη ἀδιάβαστα Ἦπ. Πβ. ἀπέραστος.

5) Ὁ μὴ ὀργωθείς ἐκ δευτέρου, ἐπὶ ἀγροῦ Ἦπ. :
Ἐχω τὸ χωράφι μ' ἀδιάβαστο. Συνών. ἀδευτέριστος,
ἀδευτέρωτος 1 β. 6) Ὁ μὴ ἀναγνωσθεὶς ἡ ὁ μὴ
δυνάμενος ν' ἀναγνωσθῇ κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.) : Ἀφῆσε
τὸ βιβλίον ἀδιάβαστο κοιν. Ἀσ' σὰ τρία γράμματα ἐπέμ' νεν
ἔναν ἀδέβαστον Χαλδ. || Φρ. Μητὲ τ' ἀδιάβαστα δὲ ἀδ' ὑγάνουν
ἔουτον (οὐδὲ αἱ ἀπόρρητοι καὶ μαγικαὶ εὐχαὶ ἐνεργοῦν
ἐπ' αὐτοῦ. Ἐπὶ δαιμονιζομένου) Σύμ. β) Ὁ στερη-
θεὶς ἡ ὁ μὴ τυχὼν ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἡ εὐχῆς
ιερέως κοιν. : Ἐπῆεν ἀδιάβαστος (ἐτάφη ἄνευ ἐκκλησια-
στικῆς τελετῆς) Κεφαλλ. Τὸ σ' τὰρ' εἶν' ἀδιάβαστο ἀπὸ τὸν
παππᾶ Ἦπ. || Φρ. Αὐτὸς εἶναι ἀδιάβαστος (ἐπὶ ἀνθρώπου
κακοῦ) Λακων. Ἀντίθ. διαβασμένος (ιδ. διαβάζω).

γ) Ὁ μὴ τυχὼν συγχωρήσεως διὰ τῆς ἐξομολογήσεως,
ἀνεξομολόγητος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) : Ἐκοινώντισεν
ἀδέβαστος (ἐκοινώνησε, μετέλαβε τῶν μυστηρίων) Τραπ.
Χαλδ.

Β) Ἐνεργ. 1) Ὁ μὴ ἀναγνώσας, ὁ μὴ μελετήσας
τὸ μάθημά του, ἐπὶ μαθητῶν σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.
Χαλδ.) : Χθὲς τὸ βράδυ ἔμεινες ἀδιάβαστος, τί θὰ πῆς τοῦ
δασκάλου σου σήμερα; Παξ. Ἐπῆεν 'ς σὸ σχολεῖον ἀδέβα-
στος Κερασ. 2) Ὁ μὴ τυχὼν παιδεύσεως, ἀγράμματος
σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) : Ἐγὼ εἶμαι ἀδιάβαστος Τῆν.
Ἀντίθ. διαβασμένος (ιδ. διαβάζω).

ἀδιβατίστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδεβάτιστος Πόντ. (Ὁφ.
Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. διαβατιστός < δια-
βατίζω.

Ὁ μὴ διαπερασθεὶς διὰ τῶν ὁδόντων κτενίου ἱστοῦ,
ἐπὶ κλωστής, στήμονος κττ. ἔνθ' ἀν. : Τὸ παννὶ ἀδεβάτιστο
ἔν' (οἱ μίτοι τοῦ ὑφάσματος δὲν ἐπεράσθησαν ἀκόμη διὰ
τῶν ὁδόντων τοῦ κτενίου) Ὁφ. Πβ. ἀδεβγάτιστος.

ἀδιάβατος ἐπίθ. ἐνιαχ. ἀδιάβατος Ἦπ. Κρήτ. Πελοπν.
(Αἶγ. Λακων.) ἀδιάβατους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀδᾶβατος
Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) ἀδέβαστος Πόντ. (Ἀμισ. Ὁφ.)
ἀδιάβατος Ἦπ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδιάβατος. Περὶ τοῦ τύπ. ἀδιάβατος
πβ. ΙΚακρὶδ. ἐν Ἀθηνᾷ 38 (1926) 204.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ διαβῇ, νὰ
περάσῃ, νὰ διανύσῃ, ἀπέραστος (α) Ἐπὶ τόπου Κρήτ.
Πελοπν. (Αἶγ. Λακων.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἶν. Ὁφ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Μέρος ἀδιάβατο Αἶγ. Βράχους ἀδιάβα-
τους αὐτοῦ, ποῦ νὰ περάσῃς; Αἰτωλ. Τὸ ποτάμι ἀδᾶβατο ἐν
Οἶν. Συνών. ἀδιάβαστος 2 (α). (β) Ἐπὶ χρόνου
Ἦπ. : Καιρὸς ἀδιάβατος, ἡμέρα ἀδιάβατη (ἀτελειώτος).
Συνών. ἀδιάβαστος 2 (β). 2) Ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔχει
πέρασι, δὲν περνᾷ, ἐπὶ νομίσματος Πόντ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀδιάβατους καὶ ὡς τοπων. Μοσχον.

